

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАНШЕТІВ POCKETBOOK A10 НА УРОКАХ МУЗИКИ

Стаття розкриває авторський досвід застосування планшетів PocketBook A10 на уроках музики в середніх класах загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: уроки музики, загальноосвітня школа, планшети PocketBook A10.

Сучасний урок музики суттєво відрізняється від тих, які проходили ще кілька років тому. Значні можливості для якісного сприйняття школярами музики, розгляду підготовленого вчителем «зорового ряду» (відеоматеріалів, ілюстрацій картин, фрагментів фільмів, презентацій тощо) і заглиблення в атмосферу мистецтва відкривають саме новітні технічні засоби навчання, серед них і планшети PocketBook A10.

Проблема використання планшетів PocketBook A10 (та й інших аналогічних пристроїв) на уроках музики досі не мала висвітлення у вітчизняній науково-педагогічній літературі. Проте означена проблема тісно пов'язана з питаннями впровадження мультимедійних технологій у систему загальної музичної освіти. Окремі аспекти розв'язання цієї проблеми порушили в працях українські дослідники М. Дергач, Л. Масол, О. Чайковська, М. Чемберджи та ін. Перше ж ґрунтовне дослідження навчально-виховного й розвивального потенціалів мультимедійних технологій у системі загальної музичної освіти в нашій країні здійснено молодим ученим і практикуючим педагогом-музикантом Н. Новиковою. Так, провівши певні аналогії з результатами її досліджень, планшети PocketBook A 10 можна віднести до апаратних (технічних) мультимедійних засобів (поряд із комп'ютером, проектором та інтерактивною дошкою). Робота з планшетами на уроках музики передбачає також використання програмових мультимедійних засобів (програмне забезпечення для створення оригінального навчального мультимедіа, мультимедійна продукція та мережеві ресурси), мова про які піде далі.

Мета статті полягає у висвітленні експериментальної роботи із висzczагаданими пристроями на уроках музики в 7-му класі, що здійснювалась упродовж II семестру 2011–2012 н.р. в Українському колежі ім. В. Сухомлинського. Ознайомлення з нашими методичними знахідками, вважаємо, допоможе педагогам у найближчому майбутньому широко застосовувати новітні технічні засоби в музично-виховному процесі середньої школи.

Насамперед наголосимо, що використання планшетів лише в якості електронних книг сьогодні вже не актуальне. У процесі навчання музики в усьому її розмаїтті планшети становлять особливий інтерес не лише для зберігання текстової інформації, а й як мультимедійні пристрої.

Оскільки під час проведення експерименту колеж не був забезпечений ні електронними підручниками, ні аудіохрестоматіями з музики (компанія PocketBook надала у тимчасове користування лише свої пристрої), довелося розраховувати на власні сили, знання та уміння. На допомогу також прийшли *Інтернет-ресурси*: різноманітні пошукові системи, сайти про музику і з музикою, Вікіпедія, YouTube тощо. Кожен урок вимагав від учителя творчого пошуку і значної попередньої підготовки, у процесі якої збиралася інформація про композиторів та історію написання конкретних музичних творів, що адаптувалася та зберігалася у відповідних *текстових файлах*. Кожен такий файл складено за чітко визначеною структурою:

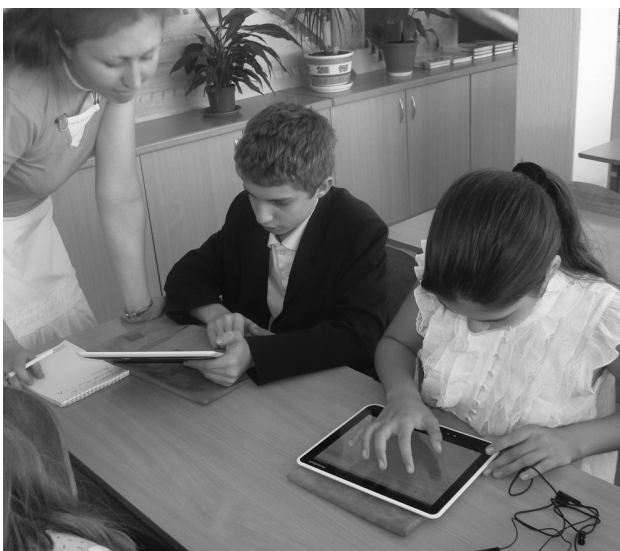
1. Посилання на Інтернет-ресурс, з якого зібрано й адаптовано матеріал.
2. 4–5 запитань, на які учні можуть дати відповіді, уважно прочитавши текстовий матеріал.
3. Безпосередньо текстовий матеріал.
4. Завдання для подальшого усвідомленого сприймання музики, що вивчається.

До кожного текстового файла відшукуються й зберігаються відповідні *графічні файли* (портрети музикантів, композиторів, ілюстрації тощо) та музика у *форматі mp3* (твори для слухання сприймання, пісні тощо).

Окрім теоретичного матеріалу, до кожного уроку готується і практичний – *тексти пісень*, які учні можуть не лише послухати, а й співати.

Надалі постало питання, яким же чином увесь накопичений матеріал оптимально систематизувати. І прийшла ідея розподілити його в *папки*:

- > «Інфоблок» (текстові файли з теоретичним матеріалом про музику, питаннями та завданнями).

- > «**Фото, портрети**» (графічні файли із зображеннями відомих музикантів та композиторів).
- > «**Пісенник**» (тексти пісень).
- > «**Аудіо**» (музика у форматі mp3).

Такі ж папки учні створили кожен у своєму планшеті, об'єднавши їх у папці «**Музика**». Заповнювалися ці папки кількома способами: 1) копіюючи файли з комп'ютера учителя через USB на планшети учнів у позаурочний час, 2) пересилаючи файли на уроках з планшета на планшет через Bluetooth (на жаль, медіафайли пересилати таким способом можна було тільки з ноутбука на планшет).

Практика показала, що пересилання через USB та Bluetooth забирає багато часу. Тому вирішено було *скачувати матеріали з мережі Інтернет за допомогою функції Wi-Fi просто на уроці*. З цією метою було створено окрему веб-сторінку «**Музика твого класу**» в системі ucoz за адресою: <http://yourclassmusic.at.ua>. На цій сторінці в розділі «**Учнів**» весь матеріал до уроків розміщено за категоріями, які відповідають назвам вище папкам: «**Інфоблок**», «**Фото, портрети**», «**Пісенник**», «**Аудіо**». Також створено додаткову категорію «**Кліпи**», де зібрано *посилання на відео в YouTube* (це і музичні кліпи, і фрагменти балетів, мюзиклів тощо). Таким чином, на уроці учні мають можливість зайти на веб-сторінку, скачати всі необхідні для уроку файли, розмістивши їх у відповідних папках, попрацювати з цими файлами, знайти відповіді на поставлені учителем запитання, послухати музику, проаналізувати її та висловити власну думку про почуте. Потім свої враження та уявлення щодо сприйнятої на слух музики учні можуть порівняти з її «візуальними» втіленнями на сценах театрів

опери та балету, у кіно, кліпах тощо, переглянувши відповідне відео online.

Також учитель повинен забезпечити зміну видів діяльності на уроці, аби учні не дивилися постійно на екрани своїх планшетів і мали можливість слухати музику не лише через навушники, що дуже важливо для збереження здоров'я органів зору та слуху. Учні, наприклад, можуть слухати музику з планшета вчителя через підключені до нього великі акустичні колонки, а відео сприймати кожен зі свого планшета та через навушники. Сприймання музики в запису слід чергувати з живим виконанням співанок та пісень учнями під інструментальний акомпанемент учителя, яке бажано доповнювати контекстними рухами. На майбутнє доцільно розробити серію співанок, які б поєднували в собі і завдання для розвитку голосу, і елементи гімнастики для очей.

Важливо й те, що всі матеріали уроків, уся музика, що вивчається, зберігаються в планшетах та на веб-сторінці, і учні мають змогу працювати з ними самостійно в позаурочний час, учити пісні, готуватися до музичних вікторин і підсумкових уроків тощо (маючи Інтернет вдома та в бібліотеці колежу, учні працюють з веб-сторінкою і без планшетів).

Усі описані можливості використання пристроїв PocketBook A10 на уроках музики в середній школі вимагають спеціального *технічного обладнання* музичного кабінету, що включає, окрім добре настроєного фортепіано, таке:

- доступ до мережі Інтернет;
- налаштування бездротової мережі Wi-Fi;
- планшет для кожного учня;
- робочий планшет для вчителя музики;
- акустичні колонки для якісного відтворення звука;
- з'єднувальні кабелі тощо.

Цей список можна доповнювати залежно від матеріального забезпечення навчального закладу. Поки що така система є експериментальною. Віримо, що сучасні цифрові інформаційні технології стануть доступні для кожного педагога художньо-естетичного циклу і наш досвід доповниться практичними наробками багатьох учителів музики з різних куточків України, які плачуть розум і душу дітей.

Висновки. Результати експериментальної роботи з планшетами PocketBook A 10 на уроках музики в середній школі показали, що впровадження сучасних технологій значно посилює інтерес підлітків до музики, активізує творчо-пошукову діяльність не лише учнів, а й учителя. Освоюючи цікаві технічні новинки, учитель швидше знаходить спільну мову з сучасними дітьми. Авторитет учителя зростає не за рахунок поставленої

ним оцінки, а за рахунок визнання його підлітками як «просунутого» професіонала.

З приводу технічних моментів слід зазначити, що працювати на уроці в мережі Wi-Fi можна не більш як на 15-ти пристроях водночас (тобто, по одному на парту). В іншому ж разі швидко й коректно завантажити інформацію з мережі практично не можливо. Це свідчить про необхідність подальшого розширення технічних можливостей бездротових мереж.

Попри всі плюси використання планшетів, учитель повинен пам'ятати про «зберігаючий здоров'я» потенціал музики, який розкривається лише в «живому» спілкуванні, «живому» музикуванні та «живій» творчості, які

жоден електронний пристрій та мережевий ресурс не в змозі замінити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Новикова Н. В. Формування пізнавального інтересу підлітків на уроках музики засобами мультимедійних технологій. – Автореф. дис... канд. пед. наук. – К., 2011. – 180 с.

2. Теленченко О. Г. Методические возможности использования мультимедийных технологий на уроках музыки. – Пинск, 2009. – 64 с.

3. [Електронний ресурс]. – Режим доступа в сети Интернет: <http://rudocs.exdat.com/download/docs-395783/395783.doc>

Стаття надійшла до редакції 3 листопада 2012 року

УДК 372.878

Оксана Гумінська,
канд. пед. наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет

МЕТОДИКА РОБОТИ З ПІДРУЧНИКОМ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Стаття розкриває особливості роботи з підручником на уроках музичного мистецтва. Обґрунтовано важливість прийомів, що сприяють організації полілогу в системі «вчитель – підручник – учні», розвитку пізнавальної та творчої активності учнів.

Ключові слова: урок музичного мистецтва, підручник, прийоми розвитку пізнавальної та творчої активності.

Комп'ютерні технології, що так стрімко увірвалися в наше життя, в освіту, є потужним джерелом інформації. Але найбільшим дивом, створеним людиною, була й залишиться книга. Саме вона є не лише джерелом знань, а й засобом розвитку уяви, мислення, творчих здібностей.

Особливу роль відіграє навчальна книга – підручник. Він містить систематичний навчальний матеріал, необхідний для організації освіти з певного навчального предмета. У ньому в логічній послідовності й певній системі викладено основи науки в обсязі, передбаченому програмою. І дуже важливо в період шкільного навчання оволодіти навичками отримання знань з даного джерела навчальної інформації та уміннями вести полілог у системі «вчитель – підручник – учні».

На різних етапах розвитку навчальної книги вчених цікавили різні аспекти використання підручника в освітньому процесі. Історія підручника налічує кілька століть, але системно в теоретичному плані дослідження шкільного підручника у вітчизняній педагогіці почалося в середині ХХ ст. і знайшло відображення у формуванні теорії

шкільного підручника (В. Беспалько, Д. Зуєв, І. Лернер, М. Шахмаєв та ін.). Методиці роботи з підручником було присвячено дослідження Д. Зуєва «Шкільний підручник» (1983). Останнім часом дослідники ведуть пошук ресурсів оптимізації навчальної книги в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Питанням роботи з підручником приділяється увага в різних методиках викладання шкільних дисциплін, особливо тих, де підручник виконує основну інформаційну функцію: підручники з хімії, біології, фізики, історії тощо. Т. Кічак з'ясувала, як за допомогою підручника здійснити реалізацію міждисциплінарних взаємодій на уроках музики. Вона довела, що робота за підручником на уроках музики допомагає школярам сприйняти музичний твір, розвиває їх міждисциплінарне мислення, усну й письмову мову (2004). Невирішеними залишаються різні аспекти використання підручника на уроках музичного мистецтва.

Метою статті є з'ясування методичних прийомів роботи з підручником на уроках музичного мистецтва,